

Secretariaat:

Antonio Vivaldistraat 2-8, 1083 GR Amsterdam
Postbus 7984, 1008 AD Amsterdam

T +31(0)20 301 02 35

F +31(0)20 301 03 02

rj@rjnet.nl

www.rjnet.nl

RJ-Uiting 2015-1: “Consequenties van de wijzigingen in het Financieel Toetsingskader voor Pensioenfondsen per 1 januari 2015”

Ten Geleide

In het Financieel Toetsingskader (FTK) zijn de wettelijke financiële eisen voor pensioenfondsen vastgelegd.

Op 24 december 2014 is de Wet aanpassing Financieel Toetsingskader gepubliceerd (Stb. 2014, nr. 567). De wijzigingen in het FTK zijn ingegaan op 1 januari 2015 (voor bepaalde onderdelen krijgen pensioenfondsen tot 1 juli 2015 de tijd).

De wijzigingen in het FTK hebben onder meer betrekking op de volgende aspecten:

- Introductie van een beleidsdekkingsgraad;
- Bepaling van de kostendekkende premie;
- Voorwaardelijke toeslagverlening;
- Herstelplannen;
- Vereist eigen vermogen.

Naar aanleiding van de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste kamer heeft De Nederlandsche Bank op 22 december 2014 aangegeven dat de wijziging van de Ultimate Forward Rate (UFR) in de actuele rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen, die per 1 januari 2015 werd voorzien, vooralsnog niet wordt doorgevoerd. Dit in afwachting van een onderzoek naar de wenselijkheid de UFR voor pensioenfondsen aan te passen aan die voor verzekeraars. Tegelijkertijd heeft DNB aangegeven dat per 1 januari 2015 de 3-maands middeling van de rentetermijnstructuur komt te vervallen. Door de wijzigingen in het FTK per 1 januari 2015 worden beleidsbeslissingen dan gebaseerd op basis van 12-maands dekkingsgraadmiddeling.

Per 1 januari 2015 is er dus een aantal wijzigingen dat impact heeft op de verslaggeving van pensioenfondsen:

- Wijziging in de berekening van het vereist eigen vermogen;
- Introductie van de beleidsdekkingsgraad.

Daarnaast zal naar verwachting in de loop van 2015 duidelijk worden op welke wijze de UFR-methodiek, voor de berekening van de technische voorzieningen, wordt aangepast.

Hoewel deze wijzigingen in het FTK momenteel niet leiden tot aanpassingen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving vindt de Raad voor de Jaarverslaggeving het van belang om, door middel van deze Uiting, aan te geven op welke wijze deze aanpassingen verwerkt worden in het financieel verslag van pensioenfondsen.

Uitwerking

Verwerking per balansdatum of Gebeurtenissen na balansdatum?

De wijzigingen in het FTK gaan in per 1 januari 2015, waarbij de aanpassing van de UFR in de rentetermijnstructuur naar verwachting in de loop van 2015 duidelijk zal worden. Dit brengt de vraag met zich mee of er al wel rekening mag worden gehouden met deze wijzigingen door de pensioenfondsen per 31 december 2014.

De Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving geven aan dat de voorziening pensioenverplichtingen tegen marktwaarde wordt gewaardeerd:

RJ 610.248: “De Pensioenwet schrijft waardering van pensioenverplichtingen tegen marktwaarde voor. **Op grond van het inzichtvereiste dient de voorziening pensioenverplichtingen te worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde).** De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de marktrente. Het wordt aanvaardbaar geacht om hiervoor de actuele rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB te hanteren, mits consistent toegepast.”

Pensioenfondsen mogen zelf een rentetermijnstructuur bepalen. Ze mogen per 31 december 2014 dus al overstappen op een nieuwe rentetermijnstructuur (met de nieuwe UFR methode), maar ze mogen ook gebruik maken van de door DNB gepubliceerde oude rentetermijnstructuur. De nieuwe UFR systematiek zal door DNB naar verwachting worden gepubliceerd in de loop van 2015. Voor de pensioenstaten over 2014 moet overigens de oude rentetermijnstructuur worden toegepast.

Indien de impact van de nieuwe rentetermijnstructuur op de dekkingsgraad bekend is voordat de jaarrekening over 2014 wordt vastgesteld (indien de nieuwe rentetermijnstructuur is gepubliceerd) en de oude rentetermijnstructuur bij de opstelling van die jaarrekening is gebruikt, dient men aansluiting te zoeken bij RJ 160 Gebeurtenissen na balansdatum om deze informatie op een juiste wijze op te nemen in het financieel verslag 2014.

Volgens RJ 160.206/207 **dienen gebeurtenissen die blijken na balansdatum en die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum niet in de jaarrekening te worden verwerkt.** Evenmin past de rechtspersoon de in de toelichting vermelde bedragen aan, hoewel mogelijk anderszins additionele informatie moet worden verstrekt ingevolge paragraaf 4 Toelichting, overige gegevens en jaarverslag.

Aangezien de nieuwe berekeningssystematiek (zeer waarschijnlijk) wel een effect heeft op de hoogte van de technische voorzieningen en de dekkingsgraad, is een (zo mogelijk kwantitatieve) toelichting gewenst in de Overige gegevens (Gebeurtenissen na balansdatum) en het Jaarverslag.

Daarbij is tevens van belang om in de Overige gegevens en het Jaarverslag nadere informatie te verstrekken over de invoering van de beleidsdekkingsgraad indien bijvoorbeeld beslissingen door het bestuur rondom indexatie (mede) afhankelijk worden van deze beleidsdekkingsgraad. Zie hiervoor RJ 610.239.

Volgens RJ 610.239 dient uit de toelichting de omvang van het minimaal vereist en het vereist eigen vermogen conform de Pensioenwet te blijken alsmede de mate waarin wordt voldaan aan de eisen inzake het (minimaal) vereist eigen vermogen. De hierbij aansluitende (nominale) dekkingsgraad en de berekeningswijze ervan dienen te worden vermeld. Indien daarnaast andere dekkingsgraden worden vermeld dienen de berekeningswijzen daarvan eveneens te worden toegelicht.

Stelselwijziging of schattingswijziging?

Volgens RJ 140.206 dient tot stelselwijziging te worden overgegaan “indien de wet dat vereist, indien het door de Richtlijnen wordt verlangd of indien de wijziging leidt tot een belangrijke verbetering van het inzicht dat de jaarrekening geeft”.

De aanpassingen met betrekking tot de berekening van de technische voorziening en het vereist eigen vermogen op basis van de rentetermijnstructuur betreffen verfijningen van de huidige rekenregels. Er is geen sprake van een wijziging van de grondslag voor de waardering van de pensioenverplichtingen: dit blijft in beginsel de (actuele) marktrente. Er is alleen sprake van een andere methodiek die wordt gehanteerd voor de bepaling van de rentecurve volgens de DNB-rentetermijnstructuur.

Daarom is geen aanleiding om de aanpassingen te bestempelen als stelselwijziging op basis van RJ 140. De wijzigingen zijn te bestempelen als schattingswijziging en dienen bij de eerste toepassing van de nieuwe rentetermijnstructuur als zodanig in de jaarrekening te worden verwerkt.

Amsterdam, 5 januari 2015